

Фиқҳ 182-дарс. Намознинг сифати (иккинчи мақола)

19:00 / 21.04.2022 3464

Бу баёндаги ҳар бир сўзнинг ортида кўпгина шаръий далил ва ҳужжатлар турибди. Биз шарҳ давомида уларни қўлдан келганича ўрганишга ҳаракат қиласиз.

Шу билан бирга, шариат аҳкомларини омма мусулмонларга осонлаштириб ва тартибга солиб беришда фақиҳларнинг бекиёс хизматларини ҳам ёдга олишимиз керак.

Намозхон намозни бошлишни ирова қилса, «ҳамза» ва «бо»ни чўзмасдан такбир айтиб, икки бош бармоғини қулоқларининг юмшоқ жойларига теккизади.

Намоз ўқиши ният қилган одам «Аллоҳу акбар!»нинг «Аллоҳ» ва «акбар» сўzlаридаги «А»ни ва «акбар»даги «б»ни чўзмасдан такбир айтади. Агар чўзиб қўйса, намози бузилади. Такбирни тик туриб, қиблага қараган ҳолда айтиш шарт. Ўтирган ҳолида айтиб, кейин тик турса бўлмайди.

Намозга келиб қўшилганда имом рукуъда турган бўлса, у ҳам энгашиб олиб такбир айтса бўлмайди. Аммо такбир айтаётганида қомати тик турганга яқин бўлса бўлади. Тик ҳолатда такбири таҳримани айтиб, сўнг яна бир такбир айтиб, рукуъга кетади.

Имом такбирни овоз чиқариб айтади.

Иқтидо қилувчининг такбири имомнидан олдин тугамаслиги лозим.

Такбир айтиш билан баробар икки қўлнинг бош бармоқлари учи қулоқларнинг юмшоқ жойларига теккизилади.

Бу амалларнинг ҳужжатлари қуйидагилар:

Имом Муслим Воил ибн Ҳужрдан ривоят қилган ҳадисда Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг намозга киришда такбир айтиб, қўлларини кўтариб, қулоқлари билан бир сафга келтиргандарини кўрганлари айтилган.

لُوسَرَنْاكَ هَلْ أَقِبْرَأَعْنَبْ إَرْبَلْ لَنَعْ هَيْوَهَارْنَبْ قَاهْسِإِوْ يِنْطَقَرَّدَلْأَوْ يِواَحْطَلَا هَوَرْ
يَنْدُذْ إِنَّا كَهَتَّحْ هَيَدَيَ عَفَرَ لَصْ إِذِ هَلَلَا

Таҳовий, Дора Қутний ва Исҳоқ ибн Роҳовайҳ Баро ибн Озиб розияллоҳу анҳудан шундай ривоят қилишган:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қачон намоз ўқисалар, икки қўлларининг бош бармоқларини қулоқлари баробарига кўтарар эдилар».

هَلْ لُوسَرُتْيَأَرْ هَلْ أَقُونَعْ هَلْ لَلَا يِضَرَّ سَنَأَعْ مَكَاهْلَأَوْ يِنْطَقَرَّدَلَا هَوَرْ
يَنْدُذْ إِنَّا كَهَتَّحْ هَيَدَيَ عَفَرَ رَبَكَ مَلَسَوْهَيَلَعْ هَلَلَا

Имом Ҳоким ва Дора Қутний Анас розияллоҳу анҳудан шундай ривоят қилган:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг такбир айтиб, икки бош бармоқларини қулоқларига кўтаргандарини кўрдим».

Қўллар кўтарилганда бармоқлар оддий ҳолатда тутилиб, ички тарафи қиблага қаратилади. Яъни бармоқларнинг ораси ўта ёзиб ҳам юборилмайди ёки жуфтлаб ҳам олинмайди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг намозлари ҳақида Термизий Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда шу нарса таъкидланган.

Аёл киши икки қўлини икки елкаси баробарида кўтаради.

Чунки унинг учун шундай қилиш сатрлироқ.

Ҳар бир улуғлашга далолат қилувчи нарса ила – агар форсча бўлса ҳам, – дуони қўшмаган ҳолда намозни бошлаш жоиз.

Аммо уламолар «Аллоҳу акбар»дан бошқа лафз ила намозни бошлаш макрух, деганлар. Юқоридаги фикр эса шу маънодаги турли ибораларнинг жоизлигини билдириш учун айтиб қўйилган, холос. Унга ҳеч ким амал қилмаган ва қилмайди ҳам.

Форсча қироат қилиш жоиз әмас. Фақат узр бўлса, мустасно. Шунга фатво берилади.

Араб тилини билмаган одам уни ўрганиб олгунича ёки кифоя қиладиган даражада оятларни ёдлаб олгунича оятларнинг маъносини бошқа тилда ўқиб туришига рухсат берилган. Лекин бу масала ҳам олдингисига ўхшаб воқеъликда амал қилинмайдиган рухсат, холос.

Сүнг ўнг қўлини чап қўли устига қўйиб, киндиги остига қўяди.

Бунинг далили қуидагича:

**هَلْلَا يَلْصَمْ هَلْلَلُ وَسَرَنَّاكَ هَلْلَاقُ هَنْعُ هَلْلَا يَصْرَهِ يَبَأُونَعٌ بَلْهَنْبَهَ صَيْبَقْ نَعْ
يَذِمْرَتْلَهَ أَوْرَهَنِيَمَيْبُهَلَامِشُ دُخْأَيَفَهَانْمُؤَيَهَلَسَهَهَيَلَعْ**

Қабийса ибн Ҳулбдан, у отаси розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайхи васаллам бизга имомлик қилар, чап(қўл)ларини ўнг(қўл)лари билан ушлаб олар эдилар».

Термизий ривоят қилған.

دُواد وُبْ هَاور، ةَرْسَلَتْ حَتَّ، ةَالِّصْلَى يَفِّ فَكْلَلَأْ غَضَّ وَ ئَنْسَلَا: تَيَلَعَلَّأْقَ وَ دَمْحَأْو.

Али розияллоху анҳу шундай деди:

«Суннат – намозда кафтни кафт устига қилиб, киндиңнинг остига қўйиб туришдир».

Абу Довуд ва Аҳмад ривоят қилишган.

Ханафий мазҳабида мана шу ривоят татбиқ қилинган. Буни бошқа кўпчилик уламолар ҳам қўллаганлар.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди